

'Wervel' is bezwerend derwisj-ritueel

Theater

Wervel. Concept en beweging: Boukje Schweigman. 17/11, hetveem theater, Amsterdam. 26/11, Huis a/d Werf, Utrecht. Tournee najaar 2006.

Gehuld in wijde witte monnikspijen zitten de toeschouwers in een cirkel om de speelvloer. In het midden, onder een laaghangend, lichtgevend object, ligt een vrouw. Een foetus onder een broedlamp. De geur van wierook benadrukt de rust. Tot het gezoem en het gesis begint.

Het beeldhouwwerk wordt de hoogte in getrokken, de vrouw richt zich op en begint te draaien. Traag, de armen wijdgestrekt. Rond en rond stappen haar blote voeten in het meelachtige magnesiumpoeder. Associaties met helikopters, geboorten, ten hemelstijgingen, met leven, dood, maar ook

gewoon met pure kracht, schreeuwen plotseling om de aandacht.

Boukje Schweigman (1974) is een talent met een neus voor theatraaliteit. Samen met haar ontwerper Theun Mosk probeert ze omgevingen te creëren met een sterk zuigende werking; je moet naar haar belevingswereld kijken, en je word er meteen door omsloten.

Ook *Wervel* is hierin, mede dankzij het suggestieve klankdecor van Paul Koek, onverbiddelijk. Als toeschouwer voel je je vanaf de eerste seconde lid van een geheim genootschap, dat getuige mag zijn van een ritueel.

Dat ritueel bestaat uit het non-stop, in dit geval een uur lang, ronddraaien om de eigen as. Een Mohammedaanse derwisj doet dat om in contact te komen met God; diens liefde daalt neer via zijn armen, de ene licht naar boven gebo-

gen, de andere licht naar beneden. Nu is de vorm van het ritueel niet zo origineel; het is de oorsprong van het theater. Maar Schweigman gooit er voldoende variatie en eigenheid tegenaan om er een boeiende solo van te maken.

De deinende, bezwerende cadans van het tollen werkt aanstekelijk. Maar trance is gelukkig niet Schweigmans doel. Daarom die minimale veranderingen, met het effect van een aardschok. Een rechte arm die opeens buigt of knakt. Vingers die fladderen, lippen die even van elkaar gaan.

Hoe meer tijd verstrijkt, hoe meer je naar Schweigman als persoon, als uitvoerder gaat kijken. Dit is wat er is: dit ene lijf, haar trip, in haar hoofd. Religieuze bijgedachten verdwijnen, worden onbelangrijk. Wat een bevrijding.

Mirjam van der Linden